

Offentlig og privat kapital for investering i norsk skogsindustri

For at skogbaserte løsninger skal kunne bygge seg opp til å erstatte fossilbaserte produkter, trengs betydelige mengder risikokapital.

Foto: Norske Skog, Halden

Regjeringens ekspertutvalg for «Grønn konkurransekraft» slår fast at offentlig kapital må brukes til å frigjøre mer privat kapital. Det nye investeringselskapet Fornybar AS må utformes slik at selskapet tilbyr langsiktig finansiering og stimulerer til utløsning av private investeringer.

Behov for offentlig kapital

Omstilling og vekst krever risikokapital. «Grønn konkurransekraft» peker på at tilgangen til privat risikokapital er lav i Norge, og at utviklingen er negativ. Tall fra Eurostat indikerer at tilgangen på risikokapital i 2014 var lavere enn hva den var rett før finanskrisen, og at Norge rangeres lavest sammenlignet med øvrige nordiske land.

For at skogbaserte løsninger skal kunne bygge seg opp til å erstatte fossilbaserte produkter, trengs særskilt tilrettelegging og økonomisk særbehandling i en overgangsperiode.

Norge har gjennom Statens pensjonsfond utland investert over 20 milliarder kroner i svensk og finsk skogsindustri. Samtidig har staten gjennom Investinor kun investert 100 millioner av avsatte 500 millioner i norsk skogsindustri.

Manglende tilgang på kapital er en av årsakene til at det i Norge er besluttet investeringer i skogsindustrien på kun 300 millioner for perioden

fram til 2019, mens tilsvarende tall i Sverige og Finland er 20 milliarder og 27 milliarder.

En rekke større investeringer er imidlertid under planlegging i Norge. Blant annet er det konkrete prosjekter innenfor produksjon av massivtre, biodrivstoff og trekull. Tilgang på kapital vil være avgjørende for å sikre positive investeringsbeslutninger.

Mandatet til «Fornybar AS»

Regjeringen har varslet at det i løpet av 2017 skal etableres og finansieres opp et nytt norsk investeringselskap «Fornybar AS». Formålet med det planlagte investeringselskapet er å investere i selskaper som direkte eller indirekte kan bidra til reduserte klimagassutslipp.

Kapitalbehovet i skognæringen er nettopp knyttet til å etablere eller fornye industri som gjennom sine produkter bidrar til å erstatte fossile ressurser og

klimabelastende materialer, og på den måten reduserer klimagassutslippene.

Ved etablering av «Fornybar AS» må mandatet utformes slik at selskapet nettopp bør gå inn i selskaper som produserer produkter som bidrar til vesentlig reduserte klimagassutslipp. Ensidig fokus på utvikling og bruk av ny teknologi i selve produksjonsprosessen vil være en uheldig begrensning. En stor del av investeringene knyttet til et grønt skifte vil handle om å ta i bruk eksisterende teknologi.

Industriinvesteringer er kapitalintensivt. Det innebærer behov for betydelige midler både fra det offentlige og det private. Avkastningskravet på 20 prosent som Investinor i praksis har operert med, har utelukket investeringer i industri med normalt god lønnsomhet. Mandatet til «Fornybar AS» må utformes slik at avkastningskrav ikke utelukker lønnsomme industriinvesteringer.

Som Regjeringen fremmet i sitt forslag til revidert nasjonalbudsjett i 2016, bør mandatet også åpne for å ta større risiko enn en ren finansiell aktør ville gjort. Innstillingen beskriver at «Fornybar AS» skal være et bidrag til at Norge når sine klimamål.

Selskapet bør samtidig være et virkemiddel for utvikling av grønne industriarbeidsplasser i Norge, og bidra til utvikling av virksomheter som benytter norske naturressurser i produkter som reduserer klimagassutslippene.

Dette innebærer investeringer i selskaper som utvikler eller benytter grønn teknologi. Størst reduksjon i klimagassutslipp vil oppnås om det investeres i bedrifter som produserer produkter som erstatter utslippsintensive alternativer. «Fornybar AS» må kunne gå inn i både etablerte og nye selskaper, og må kunne ha lang tidshorisont på investeringene.

Ved beregning avkastning på lange investeringer, må en kunne ta med forventet pris på klimagassutslipp fram i tid. Høyere CO₂-pris vil kunne gi vesentlig høyere avkastning for klimavennlige kapitalplasseringer.

Skogeierkapital til industrien

Skogen har lavere verdi uten skogsindustri. Skogeierne vil derfor ha særlig interesse av å investere i industrien. Med bakgrunn i regjeringsplattformen, der det konkret tas til orde for en skattekredittordning for skogeiere som investerer i industriformål, har Skogeierforbundet

Økt tilgang på offentlig og privat kapital

Regjeringens ekspertutvalg for «Grønn konkurransekraft» påpeker at tilgangen på venturekapital i Norge må styrkes. Offentlige virkemidler må målrettes, og bidra til å utløse private investeringer.

Utløsning av private investeringer kan skje ved at det offentlige gjennom direkte investeringer i eierandeler reduserer risikoen for private medeiere. Det kan også gjøres gjennom fond-i-fond-modeller eller tilsvarende der en benytter kompetansen til private eiermiljø i utvelgelse og oppfølging av enkeltinvesteringer.

Mandatet til «Fornybar AS» bør utformes slik at begge disse modellene kan være aktuelle.

fremmet et forslag som stimulerer til omplassering av skogkapital til industrikapital.

Forslaget innebærer at den enkelte skogeier ved salg av tømmer får muligheten til å avsette inntil 30 prosent av tømmerets bruttov verdi til kjøp av andeler i investeringsfond som har som formål å investere i norsk skogsindustri. Forutsetningen er at det avsettes minimum 10 prosent til skogfond.

Skatt påløper først når det tas midler ut. Ved innløsning av andeler, beskattes investert nominelt beløp, i den grad det er intakt, som skoginntekt, mens utbytte og eventuelt realisert gevinst utbetales skogeier og beskattes som for et hvilket som helst kapitalfond. Forslaget innebærer at skogeier som et alternativ til å innløse andelene, kan overføre midlene skattefritt til skogfondskontoen.

En slik ordning vil kunne bidra til å reise en betydelig privat investeringskapital. Dette vil også kunne gi økt tilgang på øvrig privat kapital da eksterne investorer ofte vurderer samfinansiering som positivt.

Kontakt:

Erland Lundby
Rådgiver industrielle rammevilkår
E-post: erland.lundby@skog.no
Tlf: 959 46 286

Erik Lahnstein
Adm. direktør
E-post: erik.lahnstein@skog.no
Tlf: 905 62 89